

Emili Ramon. Sant Martí.

Les penúries de la postguerra

El meu nom és Emili Ramon i vaig néixer el 28 d'abril de 1936. Jo era del districte Vè, el que s'anomenava "Barri Xino". Vivia al Carrer del Carme, al número 35, a l'alçada d'uns magatzems que encara actualment hi ha.

De la guerra, no me'n recordo. Malgrat que la vaig passar tota, era massa petit per poder-la recordar. Només recordo coses que m'explicaven els pares. Quan bombardejaven, havíem de baixar escales avall, i tots a refugiar-nos al metro Liceu.

A casa meva vam haver de passar moltes penúries; els meus germans més, perquè eren més grans.

Jo sempre vaig menjar, gana no en vaig passar. Ara bé, menjava pells de patata, pells de fava, moltes farinetes, molts moniatos... Així anàvem, tirant endavant com podíem.

Quan va acabar la guerra va venir el racionament, i la veritat és que sempre les vam passar molt magres. Els meus germans grans són els que es dedicaven a fer cues; m'agafaven a mi en braços i em portaven a les cues, i aleshores, clar, com que veien una mossa de només vuit o nou anys, amb una criatura d'un any, de vegades ens deixaven passar. Però d'altres vegades, no, i miraven a veure si es podien colar... També ens tocava anar a buscar el carbó, perquè aleshores es cuinava amb carbó.

La vida a l'escola

Vaig anar a una escola de l'Ajuntament, l'escola dels Àngels, al carrer dels Àngels, cantonada amb el carrer del Carme. Al costat de casa. Allí vaig fer fins als 13 anys. Els meus records de la vida a l'escola no són gaire bons. Jo sóc esquerrà, escric amb l'esquerra i, segons el mestre que em tocava, ho passava molt malament. Em lligaven el braç esquerre darrere la cadira, perquè, per nassos, n'havia d'aprendre amb la dreta. I, clar, en vaig arribar a aprendre, a base de garrotades i lligar-me el braç cada dia. Però, ara, així que em deixaven anar l'esquerra, jo tornava amb el vici de l'esquerra. I més garrotades m'enduïa. Depenia una mica del mestre que em tocava. N'hi havia de més comprensius, però n'hi havia que no ho eren gens.

Sempre ens feien aixecar la mà, cantar el "cara el sol", i totes aquestes punyetes. Al pati, a l'església, la doctrina que no faltés. Cada setmana teníem la doctrina, i no podíem tenir males notes. Era una de les coses primordials, fer catecisme. Fer la comunió a l'escola. No era com ara, que si vols la fas i si no,

no, com ha de ser. Aleshores era impossible no fer-la. A mi em van haver de deixar el vestit. Uns veïns una cosa, i uns altres veïns unes altres. I així vaig fer la comunió.

La feina dels pares

La meva mare fregava. Feia la feina de casa, i a més fregava escales i altres coses, i el meu pare era lampista electricista. Però, clar, en aquella època, tenies feina i l'endemà no en tenies. Així i tot, com que érem quatre germans, i ells dos sis, i l'àvia set, costava molt tirar endavant.

A mi em va tocar començar a treballar als 13 anys, i portava 90 pessetes a la setmana a casa meva. Vuit duros em donaven, per treballar 48 hores. El meu ofici era camiser. Treballava en una camiseria. Vaig començar als 13, a la Rambla de caputxins, on hi havia un taller de camiseria, dins d'una indústria, el burgès de la qual era falangista, i feien camises per al partit i per al règim. Però bé, allí vaig fer un aprenentatge, vaig ser-hi un any, i després me'n vaig anar; vaig canviar d'empresa, i vaig entrar en una empresa on tot eren catalans, i això per a mi ja era molt. I em vaig fer ganàpia, i a seguir passant la vida.

L'estraperlo i el "Barri Xino"

Hi havia les llibretes de racionament i, a casa meva, com que érem pobres, érem de tercera, que volia dir que érem els més pobres: ens donaven una barreta de pa més gran que als de segona o als de primera. Els de primera eren els més adinerats, diguéssim. Però, clar, amb una barreta de pa, per a uns nois que estan creixent i porten una gana ferotge, no n'hi havia prou. Quan et donaven una barreta de pa i una presa de xocolata o pa amb oli i sucre, era glòria.

El Carrer del Carme no donava directament al "Barri Xino"; el "Xino" estava més avall; començava al carrer Unió, cap avall. Jo hi havia anat amb la meva mare, al "Barri Xino", i recordo que hi havia moltes parades, amb una pila de moniatos. També venien altres coses. Aleshores una pesseta tenia valor. La meva mare no comprava mai allà, nosaltres anàvem a comprar a la Boqueria. On ara es troba la Gardunya, abans hi havia les pageses allí.

Al costat de casa meva hi havia una comissaria de la Guàrdia Urbana i al carrer

Doctor Dou estava la policia armada. Ara ja no hi és tot això. I allí recordo veure com s'enduien la gent als "quartelillos", i els donaven unes bones pallisses. Els feien passar, i els feien unes dutxes d'aigua freda tremendes. Hi havia un guàrdia urbà a qui li deien "el Gravado", que tenia molt mala fama. I l'estraperlo es feia al carrer de la Cera, al carrer Hospital, Reina Amàlia... Les dones tenien les barres de pa amagades darrere les portes dels portals, i anaves tu i compraves una barra de pa. De vegades també les perseguien.

Abans es jugava al carrer. Jugàvem molt a futbol a la plaça de Bon Succés. És que aquell barri era una meravella, aleshores, ara ja no. Jo vaig viure-hi 28 anys, fins que em vaig casar, i me'n vaig anar. Però era glòria aquell barri. El carrer del Carme era un carrer de senyors, sobretot el tram comprès entre el carrer dels Àngels i la Rambla. Dels Àngels a la plaça Padró ja era una altra cosa. Algunes escales tenien fins i tot ascensor. Però ara estan tan atrotinades les cases, perquè no els renten mai la cara. Allò era glòria, havent passat moltes calamitats, era glòria, perquè el veïnat ens aveníem, tota la gent érem coneguts. Pujàvem i baixàvem moltes escales, això sí. Jo vivia en un cinquè, que era un sisè real, i teníem 115 graons per pujar i baixar.

A casa ens vam anar fent grans, vam anar a millor, i vam anar a millor... Perquè ja no era un jornal sol, ja eren dos, i després tres... i quatre.

Recordo que les truites que feia la meva mare eren d'un ou, i eren per a dues persones. I mon germà em donava cops de peu per sota la taula, dient: "Si te la menges, rebràs...". Volent dir, deixa-me-la per a mi, que sinó... Però bé, després també tenia detalls macos. Els meus germans, com que jo era el menut, sempre s'han preocupat que a mi no em faltés res. Però amb les possibilitats que hi havia en aquell moment, és clar.